

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการกำหนดเขต
การใช้ที่ดินที่เหมาะสมแก่เกษตรกรชาวไร่อ้อย
ในอำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท

จัดทำโดย นางสาวรัตติยา โตจีน

ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

สังกัด สถานีพัฒนาที่ดินชัยนาท

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑

กรมพัฒนาที่ดิน

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๒๖
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙

๑. ชื่อเรื่อง การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมแก่เกษตรกร

ชาวไร่อ้อยในอำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท

๒. หลักการและเหตุผล

อำเภอหนองมะโมงเป็น ๑ ใน ๘ อำเภอของจังหวัดชัยนาท โดยชนเผ่าที่เป็นบรรพบุรุษของชาวหนองมะโมง ส่วนใหญ่สืบเชื้อสายมาจากชาวลาวที่เรียกตัวเองว่า "ลาวครั่ง" ได้อพยพย้ายถิ่นมาจากบ้านเก่าเขากระฉิว จังหวัดสุพรรณบุรี เข้ามาตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่บริเวณบ้านกุดจอกในราวปี พ.ศ.๒๔๒๗ เมื่อมีประชากรมากขึ้นจึงได้มีการขยายพื้นที่ทำกิน และกระจายตั้งบ้านเรือนไปยังพื้นที่ใกล้เคียง ชื่อ "หนองมะโมง" ตั้งชื่อตามสภาพภูมิประเทศของหมู่บ้านโดยมาตั้งบ้านเรือนและทำมาหากินบริเวณรอบ ๆ หนองน้ำที่มีต้นมะโมงขึ้นอยู่จึงเรียกชื่อหมู่บ้านว่า "บ้านหนองมะโมง" มีพื้นที่ทั้งหมด ๓๒๗.๗๖ ตร.กม. แบ่งการปกครองเป็น ๔ ตำบล ๑ เทศบาล มีอบต. ๓ แห่ง จำนวน ๔๑ หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๑๙,๔๔๙ คนแยกเป็นประชากรชาย ๙,๗๒๔ คน และประชากรหญิง ๙,๗๒๕ คน มีอาชีพหลักคือการทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ส่วนอาชีพเสริม ได้แก่ รับจ้างทั่วไป ทำดอกไม้ประดิษฐ์ รับจ้างทำงานโรงงานไฟแช็ค และทำไม้กวาด มีธนาคาร ๑ แห่ง ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โรงพยาบาล ๑ แห่ง โรงเรียนมัธยม ๑ แห่ง คือ โรงเรียนศรีสโมสรวิทยา ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของอำเภอได้แก่ หินอ่อน หินแกรนิต หินแร่ฟอสเฟต

จากการที่รัฐบาลได้กำหนดเขตเหมาะสมกับการปลูกพืชเศรษฐกิจ(Zoning) ซึ่งเป็นนโยบายหลักของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยในส่วนของจังหวัดชัยนาทมีพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกพืชเศรษฐกิจ ๔ ชนิด ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อยโรงงานและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยพื้นที่บางส่วนที่ไม่เหมาะสมกับพืชที่เกษตรกรปลูกในปัจจุบัน รัฐบาลจึงได้มีแนวทางการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต กรณีการใช้ที่ดินเพื่อปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมหรือเหมาะสมน้อย โดยพิจารณามาตรการให้แก่เกษตรกรที่ต้องการปรับเปลี่ยนไปสู่การผลิตพืชเศรษฐกิจที่มีอนาคตที่มั่นคงกว่าสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและเพื่อการเข้าสู่เกษตรแปรรูปแบบครบวงจร ประกอบกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินจัดทำเขตส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมหรือเหมาะสมน้อยมาเป็นอ้อยโรงงาน ระยะแรก ๘๐๐,๐๐๐ ไร่ โดยได้จัดทำเขตส่งเสริมการปลูกอ้อยโรงงาน บริเวณพื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่เหมาะสมหรือเหมาะสมน้อยภายในรัศมี ๕๐ กิโลเมตรจากจำนวนโรงงานทั้งหมด ๕๐ โรงงานที่มีปริมาณผลผลิตอ้อยโรงงานต่ำกว่ากำลังผลิต โดยมีกำลังการผลิตอ้อยโรงงานที่ยังได้รับได้รวม ๘,๐๒๕,๖๑๒ ต้นต่อปี คิดเป็นพื้นที่ที่ต้องการขยายการปลูกอ้อยโรงงานทั้งหมด ๘๐๒,๕๖๑ ไร่ ซึ่งการโอนนึ่งอ้อยโรงงานจะดำเนินการในพื้นที่รวม ๘ ล้านไร่ ในระยะเวลา ๘ ปี โดยในพื้นที่ของจังหวัดชัยนาท เป็นเขตพื้นที่เหมาะสมปานกลางถึงสูง ในปัจจุบันอ้อยให้ผลผลิตเฉลี่ย ๑๐-๑๒ ตัน/ไร่ ซึ่งกรมพัฒนาที่ดินได้ตั้งเป้าเพิ่มผลผลิตให้ได้ ๑๒ - ๑๕ ตัน/ไร่

แต่อย่างไรก็ดีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ตามคำแนะนำในการกำหนดเขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับการปลูกอ้อย ยังมีการปรับเปลี่ยนค่อนข้างล่าช้า เนื่องจากยังมีปัญหาเรื่องการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและเหมาะสมในเรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดินตามสมรรถนะของดินของเกษตรกรหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงซึ่งมีผลกระทบต่อการพัฒนาพื้นที่ทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคมอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงจัดให้มีโครงการอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องการกำหนดเขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับการปลูกอ้อย ซึ่งจะเป็นทางเลือกหนึ่งในการปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เหมาะสมกับการปลูกพืช ในการปรับเปลี่ยนพื้นที่ต้องเริ่มจากดิน ซึ่งมีความจำเป็นต่อการพัฒนาสภาพเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงสิ่งแวดล้อม หากทำการเกษตรโดยยึดความเชื่ออย่างเดียวเป็นหลัก โดยไม่ได้คำนึงถึงพื้นฐานทางด้านวิชาการที่เหมาะสม ก็ไม่สามารถนำข้อมูลทางวิชาการมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงาน ให้เกิดประสิทธิภาพได้

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดินเพื่อการปลูกอ้อย

๓.๒ เพื่อส่งเสริมการผลิตอ้อยที่เหมาะสมมีปริมาณการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

๓.๓ เพื่อให้เกษตรกรสามารถจัดการดินให้เหมาะสมกับการปลูกอ้อย

๔. เป้าหมาย

๔.๑ จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับการปลูกอ้อยให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ๖ หมู่บ้านๆ ละ ๑๐ คน เป็นจำนวน ๖๐ คน และประชาชนทั่วไป ๔๐ คน รวมทั้งสิ้น ๑๐๐ คน

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงาน

๕.๑ การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) เป็นการวิเคราะห์สภาพองค์กร หรือหน่วยงานในปัจจุบัน เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งทีอาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต SWOT เป็นตัวย่อที่มีความหมายดังนี้

Strengths - จุดแข็งหรือข้อได้เปรียบ

Weaknesses - จุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ

Opportunities - โอกาสที่จะดำเนินการได้

Threats - อุปสรรค ข้อจำกัด หรือปัจจัยที่คุกคามการดำเนินงานขององค์กร

หลักการสำคัญของ SWOT ก็คือการวิเคราะห์โดยการสำรวจจากสภาพการณ์ ๒ ด้าน คือ สภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก ดังนั้นการวิเคราะห์ SWOT จึงเรียกได้ว่าเป็น การวิเคราะห์สภาพการณ์ (Situation Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อให้รู้ตนเอง (รู้เรา) รู้จักสภาพแวดล้อม (รู้เขา) ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาส-อุปสรรค การวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ทั้งภายนอก และภายในองค์กร ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารขององค์กรทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายนอก องค์กร ทั้งสิ่งที่ได้เกิดขึ้นแล้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้งผลกระทบของการ เปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่มีต่อองค์กรธุรกิจ และจุดแข็ง จุดอ่อน และความสามารถ ด้านต่าง ๆ ที่องค์กรมี อยู่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์และการ ดำเนินตามกลยุทธ์ขององค์กรระดับองค์กรที่เหมาะสมต่อไป

ประโยชน์ของการวิเคราะห์ SWOT เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทั้ง ภายนอกและภายในองค์กร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้แต่ละอย่างจะช่วยให้เข้าใจได้ว่ามีอิทธิพลต่อผลการ ดำเนินงานขององค์กรอย่างไร จุดแข็งขององค์กรจะเป็นความสามารถภายในที่ถูกใช้ประโยชน์เพื่อการ บรรลุเป้าหมาย ในขณะที่จุดอ่อนขององค์กรจะเป็นคุณลักษณะภายในที่อาจจะทำลายผลการดำเนินงาน โอกาสทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ให้โอกาสเพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ในทางกลับกัน อุปสรรคทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ผลจากการ วิเคราะห์ SWOT นี้จะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้องค์กรเกิดการ พัฒนาไปในทางที่เหมาะสม

การวิเคราะห์ SWOT หรือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ หรือการ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กรของอัลเบิร์ต ฮัมฟรี (Albert Humphrey) โดยได้ ทำการวิเคราะห์องค์กร ปัจจัยภายในและภายนอกต่อการกำหนดเขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมแก่ เกษตรกรชาวไร่อ้อยในอำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท ดังนี้

จุดแข็ง(Strength)	จุดอ่อน(Weakness)
<ul style="list-style-type: none"> -หน่วยงานมีข้อมูลและเครื่องมือในการกำหนดเขต การใช้ที่ดินให้เหมาะสม -พื้นที่ทำการเกษตรมีศักยภาพปานกลางถึงสูง 	<ul style="list-style-type: none"> -เกษตรกรขาดการยอมรับการกำหนดเขตการใช้ ที่ดิน -เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจ
<ul style="list-style-type: none"> -มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในพื้นที่สนับสนุนความรู้ทางวิชาการ -ที่ตั้งเหมาะสม -ดินมีความเหมาะสมแก่การปลูกอ้อย 	<ul style="list-style-type: none"> -เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำได้ไม่ครอบคลุมพื้นที่ -สภาพการใช้ที่ดินเสื่อมโทรม

โอกาส(Opportunities)	อุปสรรค(Threat)
-นโยบายภาครัฐ -มีโรงงานน้ำตาลอยู่ในรัศมี ๕๐ กิโลเมตร	-บุคลากรของหน่วยงานน้อย -ทัศนคติดั้งเดิมของเกษตรกรที่ขาดการยอมรับการเปลี่ยนแปลง

จากตารางการวิเคราะห์ SWOT พบว่า

จุดแข็ง - หน่วยงานมีข้อมูลและเครื่องมือในการกำหนดเขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสม , พื้นที่ทำการเกษตรมีศักยภาพปานกลางถึงสูง , มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่ สนับสนุนความรู้ทางวิชาการ และดินเหมาะสมแก่การปลูกอ้อย

จุดอ่อน - เกษตรกรขาดการยอมรับการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน , เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจ ,เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำไม่ครอบคลุมพื้นที่ และสภาพการใช้ที่ดินเสื่อมโทรม

โอกาส - นโยบายภาครัฐ และมีโรงงานน้ำตาลอยู่ในรัศมี ๕๐ กิโลเมตร

อุปสรรค - บุคลากรของหน่วยงานน้อย และทัศนคติดั้งเดิมของเกษตรกรที่ขาดการยอมรับการเปลี่ยนแปลง

จากผลดังกล่าวข้างต้น จึงนำนโยบายภาครัฐที่ถือเป็นโอกาสมาผนวกกับจุดแข็งที่ หน่วยงานมีข้อมูลและเครื่องมือในการกำหนดเขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสม,พื้นที่ทำการเกษตรมีศักยภาพปานกลางถึงสูง , มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่สนับสนุนงานวิชาการ และดินเหมาะสมแก่การปลูกอ้อย มาเป็นประเด็นที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับการปลูกอ้อย เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรและประชาชนทั่วไปปรับเปลี่ยนแนวคิดในการใช้พื้นที่ทางการเกษตร ให้ใช้พื้นที่มีศักยภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๕.๒ คำจำกัดความของคำว่า “การฝึกอบรม” เป็นที่ยอมรับว่าการฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ มักใช้รูปแบบการฝึกอบรม เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนา ฝึกฝน เพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้กับบุคลากรในหน่วยงานทั้งทางด้านทักษะ หรือทางด้านวิชาการ สำหรับความหมายของการฝึกอบรมนั้นมีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้อย่างหลากหลายพอสังเขป ดังนี้

วิจิตร อวระกุล (๒๕๓๗) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่ช่วยเพิ่มพูนความถนัด ความรู้ทางธรรมชาติ ทักษะ หรือความชำนาญ ความสามารถของบุคคลให้มีเทคนิควิชาการ ในการทำงาน เพื่อให้บุคลากรเกิดพฤติกรรมใหม่ หรือเพื่อให้เกิดทักษะในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออีกนัยหนึ่ง การฝึกอบรมหมายถึง การพัฒนาหรือฝึกฝนอบรมบุคคลให้เหมาะสมหรือเข้ากับงานหรือการทำงาน

พงศ์ ทรดาล (๒๕๓๙) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกิจกรรมการเรียนรู้เฉพาะบุคคล เพื่อที่จะปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้ (knowledge) ทักษะ (skill) และทัศนคติ (attitude) อันเหมาะสม จนก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมและทัศนคติต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากการที่มีนักวิชาการได้ให้ความหมายการฝึกอบรมไว้หลากหลายนั้น สรุปได้ว่า การฝึกอบรม หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลที่มุ่งเน้นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างมีระบบ เพื่อพัฒนาทักษะ ความชำนาญ ความสามารถ และทัศนคติของบุคคล ให้ไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานและภาระหน้าที่ต่าง ๆ ในปัจจุบันและอนาคตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๕.๓ คำจำกัดความของคำว่า “ความรู้”

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (อ้างถึงในอักษร สวัสดิ์ ๒๕๔๒, ๒๖) ได้ให้คำอธิบายว่า ความรู้ เป็นพฤติกรรมขั้นต้นที่ผู้เรียนรู้เพียงแต่เกิดความจำได้ โดยอาจจะเป็นการนึกได้หรือโดยการมองเห็น ได้ยิน จำได้ ความรู้ในขั้นนี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ โครงสร้างและวิธีแก้ไขปัญหา ส่วนความเข้าใจอาจแสดงออกมาในรูปของทักษะด้าน “การแปล” ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการเขียนบรรยายเกี่ยวกับข่าวสารนั้น ๆ โดยใช้คำพูดของตนเอง และ “การให้ความหมาย” ที่แสดงออกมาในรูปของความคิดเห็นและข้อสรุป รวมถึงความสามารถในการ “คาดคะเน” หรือการคาดหมายว่าจะเกิดอะไรขึ้น

เบนจามิน บลูม (Benjamin S. Bloom อ้างถึงในอักษร สวัสดิ์ ๒๕๔๒, ๒๖-๒๘) ได้ให้ความหมายของ ความรู้ ว่าหมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ วิธีการและกระบวนการต่าง ๆ โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการทางจิตวิทยาของความจำ อันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบ โดยก่อนหน้านั้นในปี ค.ศ. ๑๙๖๕ บลูมและคณะ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หรือพุทธิพิสัย (cognitive domain) ของคน ว่าประกอบด้วยความรู้ตามระดับต่าง ๆ รวม ๖ ระดับ ซึ่งอาจพิจารณาจากระดับความรู้ในขั้นต่ำไปสู่ระดับของความรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป โดยบลูมและคณะ ได้แจกแจงรายละเอียดของแต่ละระดับไว้ดังนี้

ความรู้ หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยู่ยาก ซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรม

เมื่อเผชิญกับสื่อความหมาย และความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

การนำไปปรับใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ (knowledge) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (comprehension) ในเรื่องใด ๆ ที่มีอยู่เดิม ไปแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการกับความคิดรวบยอดมาผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น

การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจ และการนำไปปรับใช้ โดยมีลักษณะเป็นการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อย ที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง

การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อย ๆ หรือส่วนใหญ่ ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกัน การสังเคราะห์จะมีลักษณะของการเป็นกระบวนการรวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ยังไม่ชัดเจนขึ้นมาก่อนอันเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนดให้

การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินเกี่ยวกับความคิด ค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีการกำหนดเกณฑ์ (criteria) เป็นฐานในการพิจารณาตัดสิน การประเมินผล จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพุทธิลักษณะ (characteristics of cognitive domain) ที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ การนำไปปรับใช้ การวิเคราะห์ และการสังเคราะห์เข้ามาพิจารณาประกอบกันเพื่อทำการประเมินผลสิ่งหนึ่งสิ่งใด

ความรู้ คือ สิ่งที่มนุษย์สร้าง ผลิต ความคิด ความเชื่อ ความจริง ความหมาย โดยใช้ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ตรรกะ แสดงผ่านภาษา เครื่องหมาย และสื่อต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์เป็นไปตามผู้สร้าง ผู้ผลิตจะให้ความหมาย

ความรู้ คือสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะความเข้าใจ หรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากรับรู้ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิดหรือการปฏิบัติองค์วิชาในแต่ละสาขา

ซึ่งในความคิดของผู้นั้นคิดว่า นิยามของคำว่า ความรู้ นั้นเป็นสิ่งที่ยากที่จะกำหนดขอบเขตของความหมาย แต่ถ้าเราเริ่มจากคำว่า "ข้อมูล" หรือ "ข้อเท็จจริง" สิ่งที่ได้คือความจริงต่าง ๆ ที่ปรากฏเกิดขึ้น การดำเนินการต่าง ๆ ทำให้เกิดข้อมูล เช่น เมื่อเรามีการซื้อขายสินค้า ก็มีการจดบันทึกหลักฐาน เช่น การออกใบเสร็จ ใบสั่งของ เอกสารกำกับ เป็นรายการแสดงการดำเนินการ สิ่งเหล่านี้

เรียกว่าข้อมูล ข้อมูลจึงเป็นเรื่องของข้อเท็จจริงที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ เกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการทั้งในระดับส่วนตัว ระดับการทำงานร่วมกัน และระดับกลุ่ม องค์กร ตลอดจนระดับสังคม และชุมชนต่าง ๆ และความรู้นั้นก็มิได้อยู่ ๒ ชนิดคือ

๑. ความรู้ที่ฝังอยู่ในสมอง (Tacit Knowledge) อาจเรียกง่าย ๆ ว่า ความรู้ในตัวคน ได้แก่ ความรู้ที่เป็นทักษะ ประสบการณ์ ความคิดริเริ่ม พรสวรรค์ หรือสัญชาตญาณของบุคคลในการทำ ความเข้าใจ สิ่งต่างๆ บางครั้งเรียกว่าความรู้แบบนามธรรม

๒. ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) อาจเรียกว่าความรู้นอกตัวคน เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้ โดยผ่านวิธีต่างๆ เช่นการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นหนังสือ ตำราเอกสาร กฎระเบียบ วิธีปฏิบัติงาน เป็นต้น บางครั้งเรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม

จากการสำรวจในต่างประเทศ พบว่า แหล่งเก็บความรู้ในองค์กรหรือคลังความรู้ขององค์กรมีอยู่ในเอกสาร (กระดาษ) ๒๖% ในเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ๒๐% ในฐานความรู้ (IT) ๑๒% และมากที่สุดอยู่ในสมองพนักงานถึง ๔๒% ขณะเดียวกันก็มีผลสำรวจผู้บริหารระดับสูงภาคธุรกิจในกลุ่มสหภาพยุโรปและประเทศ สหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับประโยชน์และความสำคัญของการจัดการความรู้ พบว่า ๘๐% เห็นว่าการจัดการความรู้ช่วยให้ตนสามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ขณะที่ประเด็นทางด้านอื่นๆ ได้รับความสำคัญรองๆ ลงมา

ความรู้ คือสารสนเทศที่นำไปสู่การปฏิบัติ เป็นเนื้อหาข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ทฤษฎี หลักการ รูปแบบ กรอบความคิด หรือข้อมูลอื่นๆ ที่มีความจำเป็น และเป็นกรอบของการผสมผสานระหว่างประสบการณ์ ค่านิยม ความรอบรู้ในบริบท สำหรับการประเมินค่า และการนำเอาประสบการณ์กับสารสนเทศใหม่ ๆ มาผสมรวมเข้าด้วยกัน

ความรู้ (Knowledge) เป็นผลจากการขัดเกลาและเลือกใช้สารสนเทศ โดยมีการจัดระบบความคิด เสียใหม่ให้เป็น “ความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง”

ความเฉลียวฉลาด (Wisdom) เป็น การนำเอาความรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกัน เพื่อใช้ให้เกิดเป็นประโยชน์ต่อการทำงานในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เขาวินปัญญา (Intelligence) เป็น ผลจากการปรุงแต่งและจดจำความรู้และใช้ความเฉลียวฉลาดต่าง ๆ ในสมอง ทำให้เกิดความคิดที่รวดเร็ว และฉับไว สามารถใช้ความรู้และความเฉลียวฉลาดโดยใช้ช่วงเวลาสั้นกว่า หากนำเอามาจัดลำดับเป็นขั้นตอนของการเรียนรู้สำหรับมนุษย์แต่ละบุคคลจะได้ดังนี้

๑. ความรู้ในตัวของมนุษย์หรือความรู้โดยนัย (Tacit Knowledge) หมายถึง ความรู้เฉพาะตัวที่เกิดจากประสบการณ์ การศึกษา การสนทนา การฝึกอบรม เจตคติของแต่ละบุคคล เป็นความรู้ที่เกี่ยวกับสติปัญญาและประสบการณ์

๒. ความรู้เชิงประจักษ์ที่ปรากฏชัดเจน (Explicit Knowledge) หมายถึง ความรู้ที่ได้รับถ่ายทอดจากบุคคลออกมาในรูปของการบันทึกตามรูปแบบต่างๆ ซึ่งเป็นสารสนเทศนั่นเอง

๓. ความรู้ที่เกิดจากวัฒนธรรม (Culture Knowledge) หมายถึง ความรู้ที่เกิดจากความเชื่อ ความศรัทธา ซึ่งเกิดจากผลสะท้อนกลับของความรู้ และสภาพแวดล้อมทั่วไปขององค์กร

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

กรอบแนวทางการดำเนินการมีแนวทางดังนี้

๖.๑ การจัดฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการกำหนดเขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมแก่เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

๑) ประชาสัมพันธ์การอบรมการประชุมประจำเดือนของอำเภอ และผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้าน และสำรวจกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ เพื่อเข้ารับการอบรมให้ความรู้ในพื้นที่อำเภอหนองมะโมง จังหวัดชัยนาท โดยการคัดเลือกจากแกนนำเกษตรกรในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการปลูกอ้อย โดยมีเป้าหมายให้แกนนำ ๑ คน (ครู ก) ที่ได้รับความรู้ ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในหมู่บ้าน (ครู ข) เพื่อให้เกิดเครือข่ายในการสร้างความรู้และความเข้าใจให้ครอบคลุมพื้นที่

๒) จัดทำแผนงาน หลักสูตรการอบรม และกำหนดการฝึกอบรม

๓) ขออนุมัติโครงการฝึกอบรม รวมทั้งการขออนุมัติการใช้งบประมาณ

๔) ทำหนังสือเชิญผู้ที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมการฝึกอบรม ได้แก่ เกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ประชาชนทั่วไป และวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับการปลูกอ้อย , การเก็บตัวอย่างดินและการตรวจวิเคราะห์ดินอย่างง่าย และการผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ

๕) จัดเตรียมเอกสารประกอบการอบรมและวัสดุอุปกรณ์ในการอบรม จำนวน ๑๐๐ ชุด จัดเตรียมห้องประชุมและโสตทัศนอุปกรณ์

๖) อบรมให้ความรู้เรื่อง

- การกำหนดเขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับการปลูกอ้อย
- การเก็บตัวอย่างดินและการตรวจวิเคราะห์ดินอย่างง่าย
- การผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ
- ประเมินความรู้ก่อน-หลังการอบรม โดยใช้แบบทดสอบความรู้

๗) ติดตามประเมินผลเกษตรกรและประชาชนหลังการอบรม ๓ เดือน

๘. งบประมาณ

- ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย จำนวน ๖๐ คนและประชาชนทั่วไป ๔๐ คน รวมทั้งหมด ๑๐๐ คน ใช้งบประมาณในการฝึกอบรม จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท (-สองหมื่นบาทถ้วน-)

๘.๑ ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการกำหนดเขตการใช้ที่ดินเพื่อการปลูกอ้อย แยกเป็นรายละเอียดดังนี้

- ค่าอาหารกลางวันเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและ จำนวน ๑ มื้อ ๆ ละ ๖๐ บาท x ๑๐๐ คน เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

- ค่าอาหารว่างเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยและ จำนวน ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๐ บาท x ๑๐๐ คน เป็นเงิน ๔,๐๐๐ บาท

- ค่าวิทยากร ๒ คน ๆ ละ ๓ ชม.ละ ๖๐๐ บาท เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท

- ค่าป้ายโครงการและป้ายประชาสัมพันธ์โครงการ ๒ ป้าย เป็นเงิน ๑,๔๐๐ บาท

- ค่าเอกสารประกอบการอบรม จำนวน ๑๐๐ ชุด ๆ ละ ๕๐ บาท เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผล สอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ดังนี้

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด(KPI)	วิธีการ/เครื่องมือ
เป้าหมาย(Output) <u>วัตถุประสงค์ข้อที่ ๑</u> เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดินเพื่อการปลูกอ้อย ๑.จัดอบรมให้ความรู้เรื่องการกำหนดเขตการใช้ที่ดินเพื่อการปลูกอ้อย , การผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ และการตรวจวิเคราะห์ดินอย่างง่าย	-สามารถจัดการอบรมให้ความรู้เกษตรกร ๑ ครั้ง จำนวน ๑๐๐ คน ได้ภายในปี ๒๕๕๙	-ประเมินความรู้โดยใช้แบบทดสอบความรู้ก่อน-หลังการอบรม
<u>วัตถุประสงค์ข้อที่ ๒</u> เพื่อส่งเสริมการผลิตอ้อยที่เหมาะสม มีปริมาณการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด	-ร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้ารับการอบรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการปลูกข้าวเป็นการปลูกอ้อย	-แบบสำรวจการปรับเปลี่ยนพื้นที่

เป้าหมาย/วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด(KPI)	วิธีการ/เครื่องมือ
วัตถุประสงค์ข้อที่ ๓ เพื่อให้สามารถจัดการดินให้ เหมาะสมกับการปลูกอ้อย	-ร้อยละ ๘๐ ของผู้เข้ารับการ อบรมสามารถผลิตและใช้ปุ๋ย อินทรีย์ชีวภาพในแปลงอ้อยได้ -ร้อยละ ๑๐๐ ของผู้เข้ารับการ อบรมผลิตและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพในแปลงอ้อยเก็บตัวอย่าง ดินเพื่อส่งตรวจวิเคราะห์	-ติดตามประเมินผลการเยี่ยมชม แปลงอ้อยหลังการอบรม -จำนวนตัวอย่างดินที่ส่งตรวจ วิเคราะห์ จำนวน ๑๐๐ ตัวอย่าง

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑๐.๑ ในการพัฒนาเกษตรกร จะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง

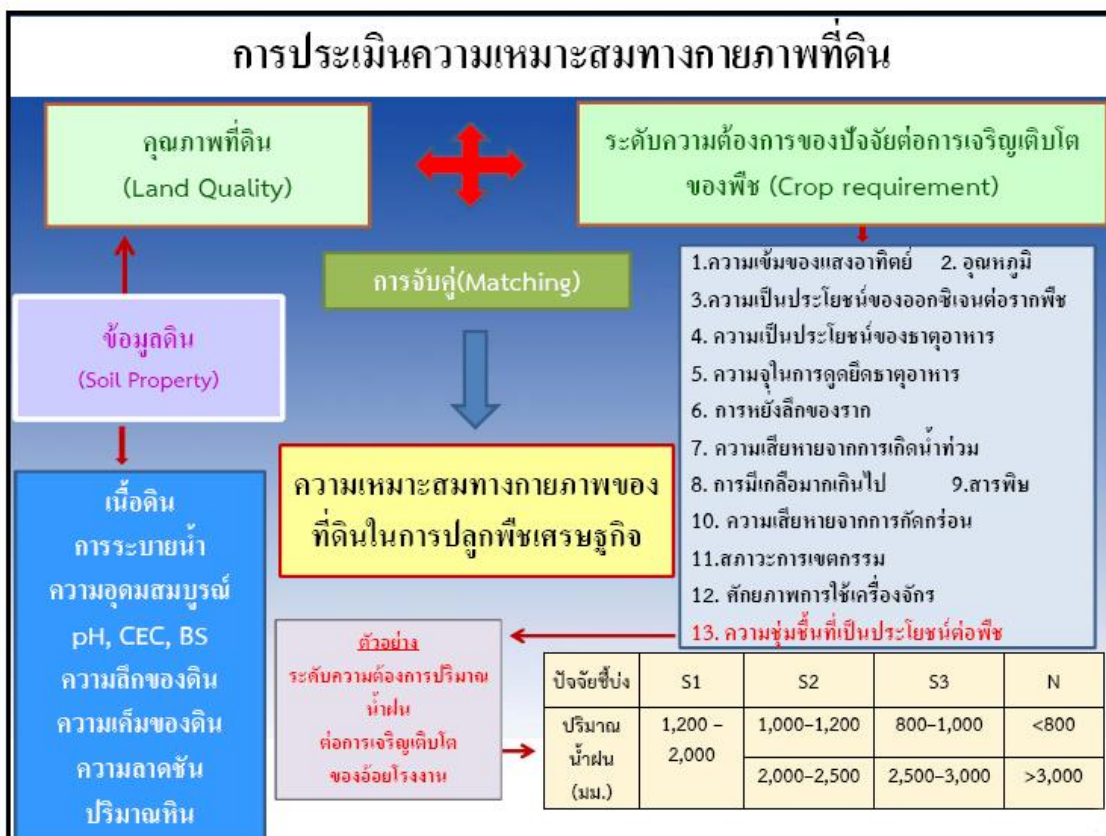
๑๐.๒ นโยบายภาครัฐ เป็นนโยบายที่ดี แต่มีความเร่งด่วน ดังนั้นควรสร้างความ
 เข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ก่อนที่จะนำนโยบายลงสู่เกษตรกรและประชาชน

๑๐.๓ จัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์และบรรจุเป็นนโยบายของกระทรวงเกษตรและ
 สหกรณ์อย่างต่อเนื่อง

ภาคผนวก

การประเมินความเหมาะสมทางกายภาพที่ดิน

การบริหารจัดการด้านพื้นที่ตามเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ เพื่อให้มีการบริหารจัดการด้านการผลิตให้เพียงพอกับอุปสงค์-อุปทาน

ผลผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการ
เพิ่มพื้นที่ปลูก / เพิ่มการจัดการที่ดี

ผลผลิตล้นตลาด หรือราคาตกต่ำ
ลดพื้นที่ปลูกบริเวณที่ไม่เหมาะสม (S3 / N)

